

ДЕТСКА ГРАДИНА „ПЪРВИ ЮНИ”, ГР. КЮСТЕНДИЛ,
КВ. „ЗАПАД”, ТЕЛ: 078/55 20 73, e-mail: info-1000060@edu.mon.bg

/Приложение №1 /

**ЕДИННИ ПРАВИЛА И ПРОЦЕДУРИ ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ПЕРСОНАЛА
В СЛУЧАИ НА ИНЦИДЕНТ ИЛИ НАСИЛИЕ В ДГ „Първи юни“ ГРАД КЮСТЕНДИЛ**

Цел: Да се подпомогнат и предоставят конкретни стъпки за действия на служителите на ДГ „Първи юни“ в случаи на инцидент или насилие в детската градина.

Възможността за адекватна реакция на служителите, включва идентифициране на ситуацията, предприемане на адекватни действия за защита на пострадалото дете и за гарантиране правата и интересите на останалите деца, уведомяване на органите за закрила на детето и на родителите, които носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето, а също и в определени случаи на лицата, които полагат грижи за детето, когато то е настанено извън семейството като мярка за закрила по реда на Закона за закрила на детето.

Използвани определения във връзка със случаи на пострадали деца при инцидент, насилие или други критични ситуации:

Инцидент е всяко травматично събитие за дете, в следствие на което е наличен риск от увреждане на неговото физическо и/или психическо здраве.

Насилие над дете е всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване, търговска или друга експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна, училищна и социална среда. Видове насилие: физическо, психическо, сексуално, пренебрегване/неглижиране¹, дигитално насилие/кибертормоз.

1. Физическо насилие е причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето.

2. Психическо насилие са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда.

3. Сексуално насилие е използването на дете за сексуално задоволяване.

4. Пренебрегване е неуспехът на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване на дом и безопасност, когато е в състояние да го направи.

5. Дигитално насилие/кибертормоз представлява използването на интернет за нанасяне на емоционална вреда върху други хора.

Сигнал е постъпила в Дирекция "Социално подпомагане" (отдел „Закрила на детето“) информация за дете в риск или за нарушаване правата на дете.

Лица, които полагат грижи за детето са роднини и близки, приемно семейство или ръководител на специализирана институция, при които детето е настанено по реда на Закона за закрила на детето.

Дете в риск е:

а) чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;

б) което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семейството му;

в) за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;

г) което страда от увреждания, както и от трудно лечими заболявания, констатирани от специалист; (отм. от 1.01.2020 г. в Допълнителните разпоредби.)

д) за което съществува риск от отпадане от задължително предучилищно образование или което е отпаднало .

Настоящ адрес на дете е адресът, на който детето пребивава.

Сведения и данни за личността на дете е всяка информация за детето по смисъла на чл. 4, т. 1 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ, L 119/1 от 4 май 2016 г.).

Конкретни стъпки за превенция и за действие при насилие, инцидент или критично събитие: За предотвратяване на случаи на насилие, инцидент или различни форми на неприемливо поведение от страна на дете от изключително значение е:

- ✓ навременното идентифициране на възможна проблемна ситуация или възникнала вече такава;
- ✓ адекватна последваща реакция;
- ✓ прозрачност и координиране на предприетите действия и резултатите от тях. Действия на служителите в детската градина: Извършват превенция на насилието и преодоляването на проблемно поведение на детето се изразява във включване на

отделни деца и ученици в съответни дейности по чл. 45 от Наредбата за приобщаващо образование за въздействие върху вътрешната мотивация, както и оказване на психологическа подкрепа от психолог.

1. Важното е да се знае, че могат да се прилагат една или повече от посочените дейности, съобразно конкретната ситуация, за въздействие върху вътрешната мотивация:

- ✓ обсъждане между учителите с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му;
- ✓ използване на посредник при решаване на конфликт в детската градина;
- ✓ консултиране на детето с психолог
- ✓ създаване на условия за включване на детето в група за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин;
- ✓ насочване на детето към занимания, съобразени с неговите потребности;
- ✓ подкрепа за детето от личност, която той уважава (наставничество);
- ✓ други дейности, определени в правилника за дейността на детската градина;

2. Учителят свидетел на ситуация регистрира в работната документация различните прояви на неприемливо поведение.

2.1. Лицата уведомяват своевременно (след наблюдаване на някоя от изброените подолу ситуации) устно или писмено директора на детската градина за:

- ✓ установени индикации за напрежение (вкл. физическа саморазправа) между конкретни деца;
- ✓ проявена родителска реакция и търсене на съдействие по повод дадено поведение на дете; } групиране на децата на групички, в които се наблюдава неприемане или отхвърляне на дадено дете или група деца;
- ✓ зачестили случаи на вербална агресия между деца ;
- ✓ случай на неуважително и/или подигравателно поведение към учителя, незачитане на неговия авторитет и действия;
- ✓ дете, което страни от останалите деца и избягва всякакви форми на комуникация и приятелство;
- ✓ други необичайни от ежедневните реакции и прояви на деца.

3. Родителите (по възможност и двамата родители), своевременно се уведомяват от учителите на групата за наличието на даден проблем, неприемливо или агресивно поведение от страна на детето им. Погрешна стъпка би било да се държат в неведение и да не бъдат информирани за последиците от поведението на детето, това от своя страна поражда недоверие и съмнение по отношение на правилността и навременната реакция от страна на детската градина. В този случай не е необходимо децата, по отношение на които е нужно предприемане на целенасочени действия да бъдат идентифицирани с техните имена, пред родителите, които не са техни законни представители. Това трябва да бъде обяснено и по подходящ начин на родителите, че има защита на личната неприкосновеност на детето, както на тяхното, така и на всяко друго дете в детската градина.

3.1. Родителите заедно с учителите обсъждат предлаганите решения за разрешаването на даден проблем или неприемливо поведение на детето, както и действията, които ще се предприемат от всички заинтересовани страни.

3.2. В случай че родителите не осигуряват присъствието на децата за прилагане на дейностите за личностна подкрепа, директорът на детската градина или подава писмен сигнал до дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето, които от своя страна

предприемат при необходимост мерки за закрила на детето в семейна среда. Дирекция „Социално подпомагане“/ДСП (отдел „Закрила на детето“) информира детската градина за предприетите действия, като може и да отправи препоръки за подобряване и допълване на плана за подкрепа на детето, също така и препоръки за включване на детето в социални услуги в общността или за осигуряване на специалисти от такива услуги, които да работят не само с това дете, а и с останалите деца от групата. При прилагането на дейност 1.6. като наставник може да бъде привлечено и лице от близкото роднинско обкръжение на детето, учител от детската градина, също така пълнолетен брат, сестра, приятел и др. За определяне на такова лице следва да бъдат проведени разговори както със самото дете, така и с неговите родители/настойници/попечители.

Наставникът трябва да е лице, което разбира в достатъчна степен различните аспекти на процеса на вземане на решения и ясно да осъзнава отговорността на тази роля, да има изградена емоционална и доверителна връзка с детето. Наставникът трябва да съзнава, че представлява изключително интересите на детето. Препоръчително е да се разработи план в какво точно ще се състои индивидуалната подкрепа на детето, както и обратната връзка с образователната институция от негова страна. Желателно е първоначално провеждане на периодични срещи за обсъждане на резултатите, трудностите и постиженията.

4. Учителят в групата запознава родителите с предприетите конкретни дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение. Информират ги за резултатите от изпълнението им.

5. За успешна превенция са важни следните стъпки:

- ✓ да се поддържа ефективна комуникация между всички участници в образователния процес, между всички заинтересовани страни;
- ✓ директорът на детската градина трябва да бъде навреме информирано за възможна „критична точка“/рисков фактор или ситуация;
- ✓ дори и в случаите на проявена агресия или неприемливо поведение на детето спрямо учител, от негова страна в никакъв случай не бива да се коментира ситуацията пред останалите деца по начин, който да злепостави детето, да го стигматизира, да го „демонизира“, на останалите деца трябва да бъдат обяснени по подходящ начин в определено време, приемливите методи, отношения и уважение към учителя, както и по какъв начин се е почувствал учителя от неуважителното отношение към неговата професия или личност. Препоръчително е в тези случаи да се търси подкрепата на психолог на за извършване на групова работа с децата, важното е да се привлекат връстниците и да станат съпричастни в подкрепата на това дете, а също така и да предостави методическа помощ на учителя за превенция на подобно поведение, както и за снижаване на напрежението;
- ✓ родителите/настойниците/попечителите на детето трябва да бъдат навреме уведомявани от учителя на групата за случаите на неприемливо поведение, да се търси тяхното партньорство по отношение на процесите на вземане на решение на ситуацията, за да се превантират по-сериозни бъдещи прояви. За целта освен разговори по телефон е препоръчително и провеждане на среща на територията на детската градина без детето, а в последствие и в негово, ако се налага. Тези действия са важни, за да се избегнат възможни „подписки“ от страна на родители и поставяне на ултимативни искания;

- ✓ ако детето, което проявява неприемливо поведение е ново-постъпило, преместено от друга детска градина, е важна ключовата роля на учителите и/или психолога за подготовка на връстниците му. На децата предварително трябва да бъде обяснено, че има ново дете, което се нуждае от тяхната помощ и подкрепа така, за да се адаптира успешно към средата. За детето трябва да се създаде среда, основаваща се на доверие, споделяне на информация, способност за изслушване и напътствия и учители;
- ✓ да се разработят, препоръчително е съвместно с децата, различни материали, вкл. интерактивни такива, за взаимодействие в групата за ограничаване на тормоза и насилието сред децата, които да се поставят на видно място в групите на детската градина.

Единните правила са разработени в изпълнение на актуализираните практически насоки за действията, които работещите в образователните институции следва да предприемат в случай на инцидент, ситуация на насилие /писмо на Държавна агенция за закрила на детето рег.№07/05.11.2019 г./